

Kulturskolan magasin

NR 3.2020

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

Botkyrka
kulturskola

*Det är känslan
som räknas
för Sillvie*

LAGSTIFTA FÖR
ATT SKYDDA
KULTURSKOLAN

Var står våra politiker?

SAMVERKAN
FÖR MINSKAT
UTANFÖRSKAP

I storstadsregionerna

»Om jag visste att världen skulle gå under imorgon, skulle jag ändå plantera mitt äppelträd idag.«

Jalle Lorensen,
Kulturskolerådets ordförande

Kulturskolan och äppelträdet

VOLTAIRES BERÖMDA ORD är mer aktuella än någonsin. Aldrig tidigare tror jag att så många i samhället samtidigt upplevt samma spöklika känsla av överklighet, åtminstone inte sedan världskrigen. Viruset, Corona, pandemin, COVID-19, har snabbt ändrat på förutsättningar, kullkastat planer och tvingat fram nya prioriteringar.

I vår egen värld har det inneburit att Kulturskoledagarna transformeras till en betydligt mindre digital variant. Beslutet var självklart och det har också varit väldigt uppskattat att maten alla betalat för kunde skänkas till Stadsmissionen, men visst var det trist att konferensen inte blev av i Solna.

Ute i verksamheterna rapporteras det om undervisning som är svår att genomföra med hög frånvaro av såväl lärare som elever. Föreställningar och evenemang som ställs in som barn och unga längtat efter, övat inför och som skulle fungera som grand finale för vårens aktiviteter. Men är då denna vår helt förlorad eller finns det kanske redan ett litet äppelträd planterat – i Voltaires anda?

Jo, men över hela landet växer den digitala undervisningen fram! Förr var digitalt för det mesta lika med ljud som lät anka, bilder utan djup och resultatet var förknippat med eländig lågbudget medan priserna var de motsatta. Nu

är det tvärtom! För rimliga pengar nås, tja... åtminstone semiprofessionell nivå. Och nu har det tagit fart på allvar i kulturskolevärlden. Appar som visar ansikte, händer och noter samtidigt, trumlärare som vandrar genom staden och berättar att puls existerar överallt, danslärare som åskådliggör koreografin genom en filmap, dramaövningar, mangateckning o s v. Jag ser en pedagogisk uppfinningsförmåga och en upptäckarglädje, jag ser mod och beslutsamhet, och bäst av allt... barnen och de unga svarar tillbaka, och därmed pågår kulturskola just i detta nu. Ett första äppelträd är planterat!

Efter pandemin, kommer barn och unga vara de första som kräver det vanliga, roliga livet tillbaka. Låt oss inom kulturskolan vara där för att ännu en gång räcka över verktygen för ett rikare, roligare liv!

Jalle

I DETTA NUMMER

- 7 Krönika: Förändring är ett naturligt tillstånd
- 8 Min kulturskola: Det är känslan
- 12 Lagstifta för att skydda kulturskolan
- 16 Ett utvecklingsprojekt i tre län
- 19 Nya strategier för miskat utanförskap
- 23 Lärare lär av varandra i Borgholm
- 26 Kulturskoleåret 2019

Bagatell

musikprodukter

**Skolstarts-
erbjudande!**

Nyhet

Super LED lampa

6-8 timmars batteritid

alternativt nätanslutning. (15st ledlampor)

Passar även till våra

Klavernotställ.

395:-

**bländfri för
publiken**

"Stage" lättvikts Gradängar

Livstids Garanti på alla teleskopnotställ

Notställ + vagn

Från
7 500 kr

En vagn
kommer lastad...

med världens mest sålda notställ

- Liten vagn + 12 notställ
- Mellan vagn + 18 notställ
- Stor vagn + 18 notställ

Oslagbar kvalitet med livstids garanti.

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande
med bl.a. 85 %
av den ameri-
kanska marknaden och
75 % av den franska.
Inga skruvar - bara att
dra upp och ner.
Snygg design som
passar i alla miljöer.
Finns i olika modeller

KLAVERNOTSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad,
böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

ORKESTER / KÖRSTOL

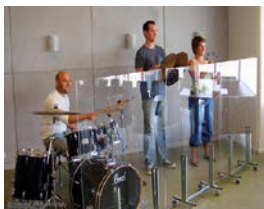
"Sitt rätt"

Akustik-skärmar

Alla priser exkl moms

Flyttas mycket enkelt.

Garanti 10 år på Flygel- och pianomedar

Passar till alla
pianon och flyglar.
Kullagrade dubbel-
hjul av hög kvalitet.

Medar flygel

Även för
Digitalpiano

Medar piano

PIANO PALLAR

BACH

AMADEUS

Något mindre och
smidigare än store-
bror, men absolut lika
stabil och solid.

+46 (0) 13-527 50 • info@bagatell.se • www.bagatell.se

Hyr ditt blås hos oss!

Sveriges bästa hyresvillkor! Vi har blåsinstrument från 110:- i månaden. Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset. Läs mer på WWW.MUSICA-BLASEXPERTEN.SE

MUSICA
blåsexperten

Telefon: 0491 120 40
musica.blasexperten@swipnet.se

Välkommen till

Barnens musikbutik.se

Kul och musikriktiga instrument!
Även musikböcker, presentartiklar,
tillbehör mm.

www.barnensmusikbutik.se

IB WAHLSTRÖM

BILDMATERIAL

BESTÄLL SKOLKATALOG!

ibwahlstrom.se

Nyfiken på barns kultur?

Bredda och fördjupa dina kunskaper om barnkultur och barns kulturskapande! Centrum för barnkulturforskning har utbildningar på helfart och halvfart, på campus och distans – och ger även en skräddarsydd kurs för dig som redan arbetar med kultur eller pedagogik.

Läs mer på www.barnkultur.se

Centrum för barnkulturforskning
Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen

Stockholms
universitet

kulturskoleklivet

• KONST • MUSIK • SCENKONST | LUNDS UNIVERSITET

Kulturskolepedagog 90Hp
Fristående kurser

inspiration individ gemenskap
innovation **konstnärlig** konkret
perspektiv närhet

Ett kliv för dig.
Och framtidens kulturskola.

LUNDS
UNIVERSITET

www.mhm.lu.se

Ny avhandling om breddat deltagande

En ny avhandling från Högskolan för scen och musik undersöker hur svenska kulturskolor förhåller sig till utmaningen att nå ut till nya grupper av barn. Den visar att spännvidden är stor mellan de strategier som används. Cecilia Jeppsson hoppas att avhandlingen kan inspirera till dialoger mellan politiker, kulturskolechefer och lärare, och leda till mera reflekterade vägval när det gäller breddat deltagande. Avhandlingen heter »Rörlig och stabil, bred och spetsig – Kulturell reproduktion och strategier för breddat deltagande i den svenska kulturskolan« och finns sökbar på nätet.

Kulturskoledagarna kunde ej genomföras

Då Folkhälsomyndigheten uppmanat till att undvika stockholmsresor så kunde Kulturskolerådet inte genomföra årets konferens. Kostnaderna som Kulturskolerådet hade för konferensen låg kvar vilket medförde det inte gick att flytta fram konferensen under året. Maten och fika skänktes till Stockholms Stadsmission.

Årsmötet genomfördes online och valde in cheferna Jens Ericsson, Trollhättan samt Mikael Brask, Norrköping som nya ledamöter i Kulturskolerådets styrelse.

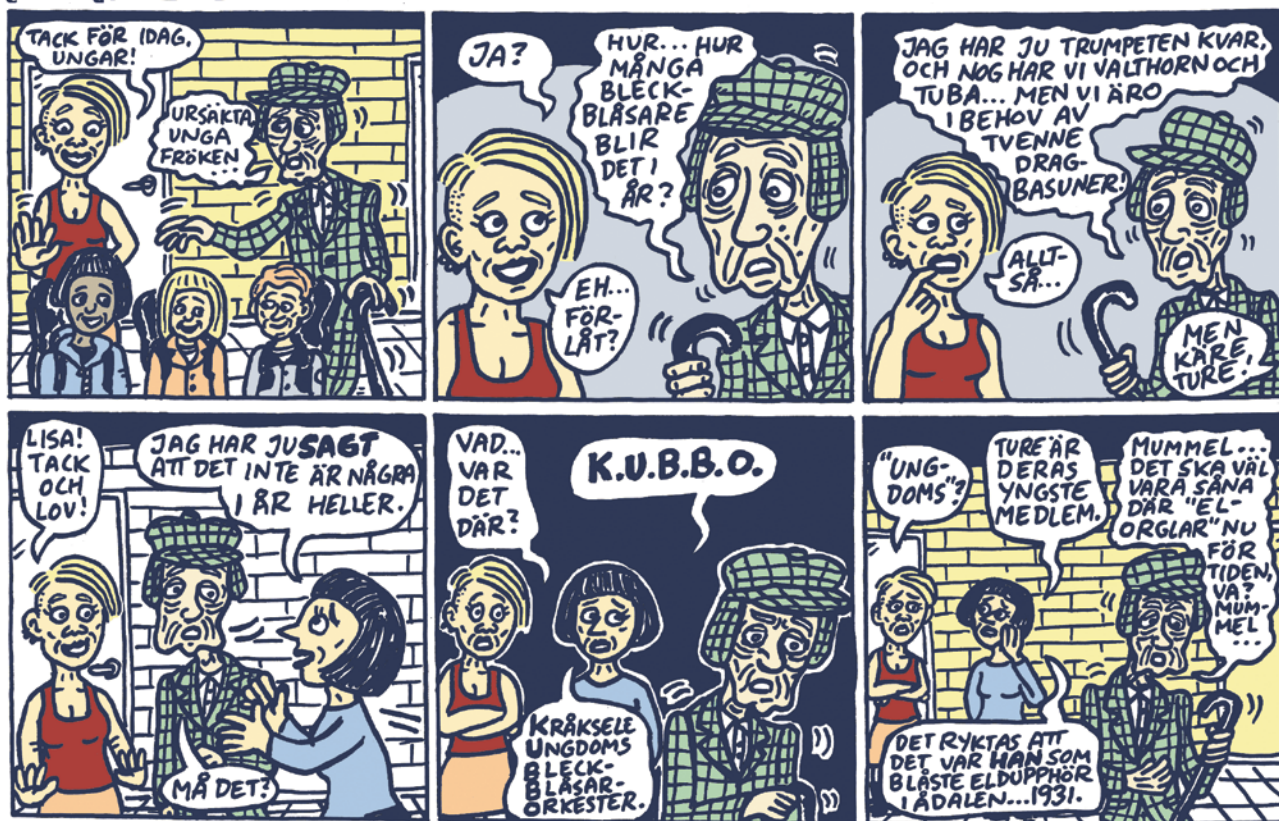
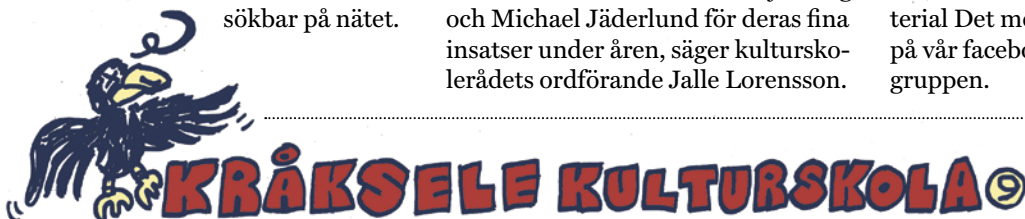
– Vi hälsar Jens och Mikael välkomna och tackar av Johan Kjellberg och Michael Jäderlund för deras fina insatser under åren, säger kulturskolerådets ordförande Jalle Lorensen.

Digitalt innehåll från Kulturskoledagarna

Då Kulturskoledagarna inte kunde genomföras så kommer en del av innehållet publiceras digitalt istället.

– Vi hade sett fram emot en konferens med riktigt bra innehåll i år men vi får nu göra det bästa vi kan av situationen, säger Jalle Lorensen, ordförande Kulturskolerådet.

Det finns en hel del material från Kulturskoledagarnas program på [kulturskoleradet.se](https://www.kulturskoleradet.se). Under fliken *Kulturskoledagarna* och underrubriken *Material från seminarier och föreläsningar 2020* hittar du filmer med Amanda Linds tal, presentationer, föreläsningar och utställarmaterial. Det mesta har också lags upp på vår facebook sida och i facebookgruppen.

FORTSÄTTNING FÖLJER...

FÖR ELEVER OCH PEDAGOGER

- Onlinekurser
- Fördjupningskurser
- Kollegialt samarbete, fortbildning
- Satsning på oboe, fagott, viola, kontrabas

Information och anmälan:
www.vanersborg.se/ncm

Signatur

ncm

Nationellt centrum för musiktalanger

polstjärnepriset Vänersborg

Dags att söka till Polstjärnepriset 2021

ANSÖKAN TÄVLINGEN
senast 1 juni 2020

ANSÖKAN KURSEN
senast 1 september 2020

Läs mer på vanersborg.se/polstjarnepriset

ncm
Nationellt centrum för musiktalanger

DET ÄR SÅ JAG SÄGER DET

Åsa Lundmark
Regional kulturskole-
samordnare i Norrbotten

Förändring är ett naturligt tillstånd

I DEN NYSTARTADE Facebook-gruppen Distansundervisning Kulturskola Sverige sjuder det av aktivitet bland de nära 2 000 medlemmarna. Det tipsas om slutna streamingkonserter, gratisappar, vloggar och smörpapper runt lampor för mindre blänk i notpapper. Hashtaggar som #fredagsdans på kulturskolan trängs med tips för drama- och dansövningar på distans; tomtesmyg, dörren och dansbingo fungerar enligt uppgift utmärkt. Parallellt diskuterar juridiska spörsmål med distansundervisning. När ni läser detta står vi inför terminsavsluten och jag är helt övertygad om att kulturskolelärarna jobbar febrilt med häpnadsväckande kreativitet för att hitta lösningar.

Våra verksamheter har blivit snabbt slagit om utifrån nya förutsättningar och detta ger mig hopp för framtidens kulturskola. Förändring är ett naturligt tillstånd, det har vi erfaren under senaste tidens extraordinära Coronaomständigheter.

Kulturskolan är den största offentligt finansierade kulturverksamheten för barn och unga i Sverige. Kulturskolorna vill bidra till social och kulturell utveckling, mångfald och det livslånga lärandet för individen så väl som för vårt samhälle. Fundera på dessa två meningar ett ögonblick. Det är en viktig samhällsbärande vision samt ett tungt ekonomiskt mandat och vi behöver fundera noggrant på följdfrågorna som uppstår.

»Vem ska bestämma våra former och vårt innehåll? Skattebetalarna? Politiker? Ett virus? Barn och unga själva? Pedagogerna? Cheferna? Eller alla tillsammans?«

Vem ska bestämma våra former och vårt innehåll? Skattebetalarna? Politiker? Ett virus? Barn och unga själva? Pedagogerna? Cheferna? Eller alla tillsammans?

VAD SKA VÅR verksamhet innehålla? Traditionsbevarande i form och innehåll? Nya former som ger plats för nytt innehåll och nya ämnen? Ska vi jobba med siktet inställt på svenska högtider eller ska vi även jobba med eid och nouroz?

Vilka är vi till för? De som generationsskiftas in i kulturskolan eller alla?

Kulturskolorna har i princip monopol på barn och ungas kulturutövande idag. Vi är, som sagt, den största offentligt finansierade kulturverksamheten för barn och unga i Sverige. Detta får mig osökt att tänka på Nokia, Kodak, Facit och missade tagavgångar. Dessa

forna giganter missade smartphonetåget, tåget för digitalt foto och film samt det elektroniska miniräknartåget. Det blev deras undergång. Många tror att det var just monopolställningen som var deras största problem, de körde på i gamla hjulspår och gjorde sånt de alltid gjort. Låt oss inte göra samma misstag. Vi måste lyssna på vad barn och unga vill ha och anpassa oss. Corona har gett oss chansen att börja återuppfinna oss själva. Låt oss ta den! Och glöm inte: Förändring är ett naturligt tillstånd. ■

Sillvie Adourian spelar in sång
på en låt som inte ens har ett
dygn på nacken. »Jag skrev vad
jag kände i stunden.«

DET ÄR KÄNSLAN

Det är musiken som är meningen med livet för Sillvie Adourian, det är på allvar. Hon skriver, sjunger, rappar och producerar låtar – på egen hand och på Fanzingo i Alby, med kulturskolans Linus Ellström som bollplank och lärare.

text & foto David Berjlund

INNE I SÅNGSTUDION på Fanzingo i Alby lyfter just Sillvie Adourian hörluren från ena örat.

– Jag tror det behövs lite mer kompressor, säger hon till Linus Ellström, som sitter i kontrollrummet på andra sidan glasrutan.

De jobbar med en alldeles ny låt av Sillvie. Hon har gjort beats och keyboardpålägg hemma och tagit med hit, nu sjunger hon, och Linus spelar in, en fras i taget. *I've been running from myself* sjunger Sillvie, *hoping for a better tomorrow*. Och så spelar Linus upp det så man hör hur det blir, i sammanhanget och med effekter. Vid någon textrad får de stanna ett tag, leta sig fram till en bra fraserings. De jobbar fram sångarret efterhand, modellerar melodin.

– När du sjunger *all alone* ... det är superviktigt att du tror på det du sjunger, säger Linus.

Sillvie nickar. Snart kommer hon in i kontrollrummet och tar plats vid datorn, »jag tänkte på en grej«, säger hon, och går in och ändrar lite i refrängen.

LITE SENARE BERÄTTAR hon om den nya låten.

– Jag skrev och proddade den igår, mitt i natten. Jag skrev vad jag kände i stunden, i den viben som beatet har.

Den känns lite trotsig och lite ledsen.

– Ja. Mina texter är mest ledsna. Jag rappar eller sjunger inte om kläder och bilar, liksom. Det är mest känslor. →

Det här är en helt vanlig måndagseftermiddag för Sillvie Adourian. Hon är 17 år, bor i Hallunda och Norsborg med mamma och pappa, och är på Fanzingo tre gånger i veckan.

– Jag kommer hit varje gång det är öppet. Tisdagar och torsdagar bokar jag studion och proddar mest, när Linus inte finns här. På måndagar är han här, då spelar vi mest in, som idag. Jag börjar alltid med beatsen och proddandet, hemma, sedan spelar jag in rösten här, och mixar. Och Linus hjälper mig. Han är som en lärare, honom kan jag fråga om hur det låter, om det behövs något mer.

LINUS ÄR LÄRARE, bland annat i gitarr och musikproduktion, och jobbar i kulturskolan i Botkyrka. Förut hade de öppen verksamhet på fritidsgården Albys hjärta. Sillvie kom dit för tre år sedan och började göra låtar, rappa och spela in med Linus. När fritidsgården under en period la ner fortsatte Linus och kulturskolan här, i samarbete

Sillvie och Linus utanför studion på Fanzingo i Alby, där Linus och Botkyrka kulturskola har öppen verksamhet på måndagar.

med Fanzingo, som är ett mediehus med bland annat en medieverkstad för unga, i ett gammalt industriområde nära Albysjön.

SILLVIES MUSICERANDE BÖRJADE egentligen för fem år sedan, när hon nyss hade kommit från Syrien.

– På min skola hade de reprim, där började jag spela trummor, varje rast. Jag gillade känslan i det, ibland spelade jag så länge att mina fingrar blödde, men jag kände det inte, berättar hon.

Hon spelar fortfarande, men inte så mycket. Utan trummor hemma blir det svårt.

– Här finns det inga heller. Men jag skulle gärna spela in med riktiga instrument, det blir bättre. Jag kan ju spela lite piano också.

Hon går första året på en musikproduktionslinje, på Cybergymnasiet inne i Stockholm.

– Jag har musiklektioner i skolan, men det är bara typ fyra timmar i veckan. Jag går dit, jag gör mitt, går till lektioner, men ... jag vill bara komma hem och göra musik, säger hon, och förklarar hur viktig musiken är:

– Jag mår bättre av musiken. Utan den ... jag tänker att jag lever för musiken, om jag inte gör musik är det onödigt, då kan jag lika gärna vara död.

Vad är det i musiken som är så viktigt?

– Det är en känsla man får. När man till exempel sitter och skriver en låt, och när man gör klart den och det låter jättebra, man blir bara ... stolt, glad. Man känner sig som om man är kär.

Hittills hör inte andra så mycket av henne. En låt, *Hennessy*, finns som video på nätet, hon har spelat live och gillar det, och låten hon just spelar in är kanske den första på en EP, säger hon. Planen framöver handlar också om publiken:

– Jag tänker fortsätta med musik, fortsätta kämpa. Jag vill att alla ska höra min röst och vad jag behöver säga.

Vad är det som du behöver säga?

– Det är det jag försöker hitta. Jag har inte hittat mig själv än, inte till hundra procent.

UNDER TRE ÅRS låtskrivande har musiken ändrats en del, mycket har utvecklats, det gör också att hon inte är nöjd med så mycket av det hon gjort. Fast hon spelar upp lite av en låt från början av året, och är faktiskt lite nöjd, med refrängen, och *Hennessy* är också ganska bra. På den rappar hon, och även om hon inte vill genrestämma musiken är det nog hiphop hon gör. Hon

lyssnar på *Kanye West*, nämner *Kid Cudi* som en förebild – fast viktigare är *070 Shake* och *Silvana Imam*, två starka kvinnor.

– 070 Shake gör jävligt bra musik, har en väldigt speciell stil och vågar vara den hon är. Och Silvana Imam ... jag har lyssnat på henne sedan jag kom till Sverige. Jag hade aldrig sett feminister förr, eller att man vågade komma ut med sin sexualitet. Hon är en stor förebild, jag vågade också vara mig själv, utan att bli rädd.

UNDER INTERVJUN KOMMER

några kompisar. Linus får klartecken att spela upp det Sillvie just gjort för dem, en av dem gör också musik, och honom har Sillvie lärt känna här på Fanzingo. Det är en

bra sak med stället, och så finns det bra utrustning här, och pedagoger som engagerar sig – till exempel fixade de ett möte med en som jobbar i musikbranschen och som hon nu skickar sina nya låtar till.

Men själva musiken gör Sillvie på egen hand. Samarbete ... kräver riktigt bra kontakt, säger hon – och återkommer samtidigt till att Linus är bra att jobba med. Han är en hjälp, han kan lära ut.

– Och jag kan fråga om åsikter.

Men nyss i studion när du frågade vad han tyckte så sa han »men vad tycker du?« ...

– Ja! För han vill att det ska vara som jag vill, liksom. För om det låter som jag vill så är det bra. ■

***Utan den ... jag
tänker att jag lever
för musiken, om jag
inte gör musik är det
onödigt, då kan jag lika
gärna vara död.***

Några kompisar kommer förbi och får höra Sillvies nya låt. Kanske, kanske kommer den att släppas som del av en EP, längre fram.

LAGSTIFTA FÖR ATT SKYDDA KULTURSKOLAN

Kulturskolorna i Sverige bör skyddas genom en ny lag. Det skrev Kulturskolerådet tillsammans med flera kulturaktörer i en debattartikel i Dagens samhälle tidigare i vår. Detta efter att fyra av tio kommuner har varnat om att de behöver skära ned på kulturskolan. Men vad tycker våra politiker?

text Bodil Lundmark

JALLE LORENSSON som är styrelseordförande för Kulturskolerådet anser att kulturskolorna är så viktiga för Sverige att kommunerna inte borde kunna spara in för mycket på den verksamheten.

– Vi menar att kulturskolorna nu under 70 år har tjänat ihop till att vara en institution som är skyddad av en lag. Så man inte plötsligt tänker »vi kanske kan spara där«, för det ska man inte göra. Man ska inte spara på barn och unga. Detta är enorma värden för Sverige, att barn och unga får växa och skapa morgondagens kulturarv.

Kostnaden för att lagstifta om att kulturskolorna måste bevaras tror Jalle Lorensen inte kommer bli höga alls.

– Det här är inget som kostar mycket, det finns redan kulturskolor. Allt man gör är att säga att det här är värt en lag som säger att det här ska finnas.

KULTURMINISTER AMANDA LIND sa tidigare i vår till Kulturnytt att hon anser att det är ett intressant förslag att lagstifta för att bevara kulturskolorna, men att det inte är ett konkret förslag än så länge.

– Jag tycker att en kulturskolelag är ett intressant förslag, det är inget som ligger på bordet just nu men vi har en diskussion om hur kulturskolan ska ha möjlighet att

komma alla barn till del så jag följer utvecklingen för kulturskolan väldigt noga.

Kommunernas stora besparingar är en utmaning säger kulturministern Amanda Lind, och drar liksom debattörerna paralleller till bibliotekslagen som infördes 1996.

– Där markerade man tydligt att det måste finnas bibliotek i varje kommun, att bibliotek är viktigt för demokratin, för läsningen. Så jag förstär verkligen att en sådan här fråga lyfts.

Kommunernas kulturskoleverksamhet skyddas inte idag av nationell reglering eller lagstiftning, vilket kan betyda att de kan prioriteras bort om exempelvis kommunens ekonomi är dålig. Kulturskolerådet vill därför verka för en ramlag som anger riktlinjer, men som låter organisation och drift skötas lokalt. Lagen bör likt bibliotekslagen kräva lokala och regionala kulturskoleplaner som följs upp och visar på vilka ambitioner som finns.

LAWEN REDAR, Socialdemokraternas kulturpolitiska talesperson ser det som positivt att staten stöttar kommunerna med nationellt utvecklingsbidrag och kompetens via Kulturskolecentrum men oroas över de ekonomiska nedskärningarna kommunerna gör på barn och ungas kulturaktiviteter. →

Amanda Lind, kulturminister

Lotta Finstorp (m)

Vasiliki Tsoupolaki (v)

Christer Nylander (l)

– Kommer kraftiga nedskärningar på verksamheten kommunalt finns det givetvis skäl att lyfta lagstiftning som en åtgärd. Men tröskelhinder, kompetensförsörjningen av musikpedagoger m.m. kommer inte naturligen att lösas genom att kulturskolan blir lagstadgad verksamhet, säger Lawen.

Den nationella utredningen som gjorts konstaterar att över 40 000 barn och ungdomar står i kö för att delta i kulturskolan. Kommunpolitikernas eget kulturintresse och engagemang för kulturskolan har också visat sig ha en betydande roll för hur pass prioriterat kulturskolans verksamhet är i respektive kommun, berättar Lawen Redar.

LOTTA FINSTORP, Kulturpolitisk talesperson från Moderaterna är dock emot en lagstiftning.

– En lag skulle tvinga Kulturskolorna att likriktas. Styrkan hos Kulturskolorna ligger i att bli en kommunal utformad efter barn och ungas förutsättningar, behov och engagemang i just den kommunen.

Moderaterna tycker dock

»Vi menar att kulturskolorna nu under 70 år har tjänat ihop till att vara en institution som är skyddad av en lag. Så man inte plötsligt tänker »vi kanske kan spara där«, för det ska man inte göra. Man ska inte spara på barn och unga.«

JALLE LORENSSON,
KULTURSKOLERÅDETS
ORDFÖRANDE

att Norges modell för att barn och unga ska få ta del av kvalitativ scenkonst, är något vi borde fördjupa oss i och kanske anamma. I Norge hör kulturskolorna till det utbildningspolitiska området och

regleras av skollagen. Lagen säger att varje kommun enskilt eller i samarbete med annan kommun ska ha ett kulturskoleutbud till barn och unga, och det finns kulturskolor i Norges alla 428 kommuner.

PER LODENIUS, Centerpartiets kulturpolitiska talesperson menar att Kulturskolan är ett kommunalt ansvar och vill att det ska förbli så. Centerpartiet har däremot drivit frågan om kulturskolleverksamhet under skoltid sedan en längre tid.

– Det är en viktig fråga för partiet som vi har arbetat hårt för att lyfta, inte minst sedan förra sommaren då frågan blev än mer aktuell, förklarar Per Lodenius.

– Vi måste se till att fler unga verkligen kan ta del av kulturskolleverksamhet och då behöver de oklarheter som råder

kring möjligheten för kulturskolan att bedriva undervisning under skoltid redas ut. Vi är öppna för att göra en översyn av skolans regelverk ifall det behövs för att lösa detta.

VASILIKI TSOUPOLOAKI kulturpolitisk talesperson från Vänsterpartiet ser att synen på det kommunala självstyret är en viktig faktor som styr frågan om en lagstiftning.

– Det blev tydligt när vi antog riktlinjerna för den nationella kulturskolepolitiken att flera partier motsatte sig att staten skulle lägga sig i det man ansåg vara upp till kommunerna att styra över. Därför är det också uttalat att målen bara gäller de nationella insatserna och inte reglerar kommunernas ansvarsområde.

Vänsterpartiet är dock tydligt för en lag och har i sitt kulturpolitiska program Kulturskolkompassen slagit fast att de vill se en kulturlag och den ska inrymma krav på kulturskola i alla kommuner.

Kulturskola borde, tillsammans med tex bibliotek, vara en del av en kulturell infrastruktur som kan garanteras i hela landet. Det kan bli tufft för några av de små kommunerna men genom regionalt samarbete kan det möjliggöras.

Anna Sibinska (mp)

Laven Redar (s)

Per Lodenius (c)

Cecilia Engström (kd)

LIBERALERNA TYCKER också att det är viktigt att se till att fler unga verkligen ska kunna ta del av kulturskoleverksamhet, och att de oklarheter som råder kring möjligheten för kulturskolan att bedriva undervisning under skoltid behöver redas ut.

Vi är öppna för att göra en översyn av skolans regelverk ifall det behövs för att lösa detta, säger Christer Nylander, kulturpolitisk talesperson för Liberalerna, och menar att vi måste stärka kulturskolan på olika sätt. Både rätten till kulturskola och faktiska möjligheten att ta del av den.

KRISTDEMOKRATERNA menar att kulturskolan är mycket viktig men att Kulturskolans decentralisering är en styrka. De anser att staten ska erbjuda stöd och forskning till kommunerna kring hur man breddar och fördjupar kulturskolornas verksamheter så att det når fler barn.

– Vi kristdemokrater tycker att staten bör stödja kulturskolans mångfald men vill samtidigt understryka att det är en verksamhet som kommunerna

»I Norge hör kulturskolorna till det utbildningspolitiska området och regleras av skollagen. Lagen säger att varje kommun enskilt eller i samarbete med annan kommun ska ha ett kulturskoleutbud till barn och unga, och det finns kulturskolor i Norges alla 428 kommuner.«

KULTURSKOLEUTREDNINGEN

har ansvar för, säger Cecilia Engström, ersättare i Kulturutskottet för Kristdemokraterna.

MILJÖPARTIET är inte främmande för att överväga att lagstifta om Kulturskolan. Anna Sibinska, Kulturpolitisk

talesperson för Miljöpartiet vill dels lyfta det bra som gjorts redan, dels det återinförda statliga stödet på 100 miljoner kronor till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet som återinfördes för att öka jämlikheten inom kulturskolan. Men menar att det behövs en stark struktur för statens insatser till stöd för den kommunala kulturskolan särskilt nu när ekonomin är i kris.

– Redan i höstas kom signaler om kommunernas ansträngda ekonomi. När nu coronaviruset lamslagit Sverige och världen har situationen blivit ännu mer ansträngd för kommuner och regioner. Vi är alla överens om att vi i första hand måste skydda människors liv och hälsa i nuläget men de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna

kan bli allvarliga och därför är jag inte alls främmande för att lagstifta om kulturskolan. Vi vet hur viktig kulturskolan är för barns utveckling, eget skapande och framtida yrken. Kulturskolan har stor betydelse inte bara för enskilda barn och unga, utan också för bilden i samhället vilket gör den till en nationell angelägenhet.

ENIGHETEN OM kulturskolans betydelse har blivit allt större. Från vänster till höger ser aktörer värdet av kulturskolan och barns möjligheter till kulturutövande.

Från att tidigare ha varit en icke-fråga är nu fler öppna för att en lagstiftning kan vara en väg att gå vidare. Många anser att i kommunernas ekonomiska och ideologiska vägval kan verksamheter komma ställas mot varandra till nackdel för kulturutövande för barn och unga. Kulturskolerådet har därför valt att driva denna fråga tillsammans med sina medlemmar.

En lagstiftning som säkrar verksamhet i alla kommuner ser jag som en nödvändig del i en framtida nationell kulturskolepolitik, säger Jalle Lorensen ordförande för Kulturskolerådet. ■

KULTURSKOLA I HELA LANDET

ETT UTVECKLINGS- PROJEKT I TRE LÄN

Arvsfondsprojektet *Kulturskola i hela landet* är ett nationellt utvecklingsarbete som Norrbotten, Västmanland och Örebro län ingår i. Länen arbetar med att finna nya vägar och göra Kulturskolan mer tillgänglig.

– Vi hoppas kunna finna modeller som även andra län kan ta nytta av, säger Peter Tikkanen, utvecklingsledare i Örebro.

text Leonarda Arcidiacono

KULTURSKOLERÅDETS ARVSFONDSPROJEKTET är nu inne på sitt andra år av tre. Målet är att finna strategier för att nå fler barn och ungdomar. De tre länen arbetar utifrån befintliga behov och förutsättningar och de har kommit olika långt i arbetet.

Västmanland har sedan fem år tillbaka en regional kulturskola, Kella Næslund som är utvecklingsledare för regional kulturskola i Västmanland delar på projektjänsten med Madelene Ulfberg. Under hösten 2019 besökte de länets nio kulturskolor där de tillsammans med 150 kulturskoleledare arbetade fram målen för projektåren.

– Vi bestämde oss för att stärka samverkan, öka tillgängligheten, och utnyttja varandras resurser samt att komma igång med ett gemensamt kursutbud.

Målet är också att skapa en kulturskola utan köer och exkludering. Kella Næslund berättar att de i januari startade en webbsänd gitarrkurs riktad till gymnasieelever.

– Undervisningen sker en och en, den är kost-

nadsfri och ortsoberoende, och riktar sig därför till en bredare målgrupp, säger Kella Næslund och fortsätter:

– Vi har tio elever spridda i länet och för att göra kursen möjlig för alla, köpte vi in tio iPads som eleverna får låna.

Till hösten planeras även webbsända kurser i fagott, film och skrivande, avslöjar Kella Næslund.

I januari 2020 startades ett ämnesnätverk på plattformen »Study along« för kulturskolepedagogerna i Västmanland. Genom plattformen kan de enkelt kommunicera med varandra och söka genom en projektfond för elevprojekt och fortbildning. Hittills har sju olika ansökningar till projekt kommit in och beviljats.

PETER TIKKANEN ÄR utvecklingsledare för regional kulturskolesamverkan i Örebro län, projektjänsten delar han med kollegan Karin Einefors. Tillsammans arbetar de med att finna lösningar för att fler barn och unga i Örebro ska få →

Lägre RÖST på
Framnäs Folkhög-
skola utanför Piteå.
I tre dagar fick 40
deltagare öva på scen-
framträdanden och
använda rösten som
instrument.

Åsa Lundmark är kultursko-
lesamordnare i Norrbotten.
– Jag har besökt hälften av
kommunerna i länet, vi har
diskuterat hur vi kan förbät-
tra möjligheten för kulturellt
utövande för barn och unga i
respektive kommun.

Peter Tikkanen och Karin Eine-
fors delar på projektjänsten i
Örebro.

– Vi hoppas att under projek-
tet kunna ta fram modeller för
hur vi i Örebro län ska kunna ha
en fördjupad kommun-överskri-
dande samverkan.

Kella Næslund är utvecklingsledare för regional kulturskola i Västmanland, projektjänsten delas med Madelene Ulfberg.

möjlighet att ta del av kulturskolans kurser.

– Det är en försvårande faktor att barn endast får delta i kulturskolan i den kommun de står skrivna i, så som det står i kommunallagen. Visserligen är det rimligt men livet ser inte så svart eller vitt ut, säger Peter Tikkanen och fortsätter:

– Det finns elever som bor i en kommun och går i gymnasiet i en annan. Och det finns familjer utanför Nora som knappt vet att de bor i Lindesbergs kommun, i deras fall är det någon kilometer till Nora men flera mil till Lindesberg.

Karin Einefors utreder möjligheterna hur man kunde lösa att låta elever delta i kulturskole-verksamhet i en närliggande kommun. Undersökningen kommer så småningom att tillgängliggöras för andra intresserade, och kan då även implementeras i andra län. Peter Tikkanen understryker att länen ser olika ut och därför behöver man finna modeller som passar till respektive län.

I Norrbotten arbetar Åsa Lundmark som kulturskolesamordnare. Till skillnad från Örebro och Västmanland, har Norrbotten, inte kommit lika långt i arbetet eftersom samordnartjänsten inte funnits lika länge.

Åsa berättar att de i Norrbotten har samverkat mellan kommunerna genom att bland annat anordna läger. I slutet på januari 2020 anordnades lägret RÖST på Framnäs Folkhögskola utanför Piteå. När lägret nådde sitt slut fick eleverna fylla i en enkät som sen kom att visa på att en av fem lider av psykisk ohälsa.

– Sedan jag började på min tjänst har frågan om psykisk ohälsa lyfts under våra möten. Vi har märkt att flera elever inte mår bra och efter

I januari 2020 anordnades lägret RÖST på Framnäs Folkhögskola utanför Piteå som en del i Arvsfondsprojektet Kulturskola i hela landet.

utvärderingen från lägret bestämde vi oss för att gå vidare med den här frågan. Vi kände att något måste göras.

Åsa berättar att Kulturskolan i Norrbotten nu vill samverka med den regionala folkhälsan, elevhälsan och kuratorerna på skolorna. Tolv kommuner har gått ihop tillsammans och ansökt om bidrag från Kulturskolerådet. Beskedet kommer i början på maj och förhoppningen är att undersöka former för hur arbetet mot psykisk ohälsa kan fortgå.

– Det finns möjligheter att samverka på regional och lokal nivå, våra kommuner får testa sig fram. Ett exempel är att införa drama-lek under rasterna i orkesterverksamheten. Det är vanligt att eleverna sitter med sina mobiler på rasterna men vi vill finna ett sätt för att bryta det och skapa en aktivitet där de möts istället.

I Kiruna finns det ett befintligt samarbete med elevhälsan sedan 2018. Elever med psykisk ohälsa får förtur och blir erbjudna att gå kurser på Kulturskolan. Kursavgiften står Rotary för.

– Vårt län skiljer sig från övriga landet, vi är ett trespråkigt län. Här talas det samiska, meänkieli och svenska och det finns djupa sår kring identitet och kultur som är ner ärvt till barn och barnbarn.

Oavsett om Norrbotten får ekonomiskt bidrag för att kunna satsa på att bekämpa psykisk ohälsa hos ungdomar eller inte, är planen att erbjuda alla kulturskollärare en tvådagars kurs i Mental Health First Aid under hösten.

– Det känns viktigt att vi får verktyg och utbildas i hur vi ska bemöta dessa ungdomar som inte mår bra, säger Åsa Lundmark.

Tillsammans, men på olika håll, utvecklar och arbetar de tre länen med att samverka, förbättra och att nå ut till fler barn och ungdomar. Förhoppningsvis kan arvsfondens treåriga projekt skapa synergieffekter och inspirera andra Kulturskolor i landet.

– Vi delar gärna med oss av goda exempel till andra regioner, säger Peter Tikkanen i Örebro. ■

NYA STRATEGIER FÖR MINSKAT UTANFÖRSKAP

Genom arvfondsprojektet *Kulturskolan i storstan* eftersöks nya vägar och strategier för att nå ut till nya målgrupper. Det är i Malmö, Göteborg och Stockholm som tre samverkansstrategier arbetar för att nå ut till fler genom att samverka med lokalsamhället.

text Leonarda Arcidiacono

FOTO: FRIDA MÅLARÖRN HOSHINO

Viveka Vidhammer, strateg i Stockholm.

E SSENSEN I ATT bygga upp nya verksamheter genom samverkan är flexibilitet, tid och tålmod, vilket är bra att ha med i bakhuvudet, säger Anna Rådvik, samverkansstrateg för Kulturskolan i Göteborg.

Kulturskolerådets Arvsfondsprojekt är nu inne på sitt tredje och sista år och beskrivs som både nyskapande och banbrytande. Genom att samverka med det civila samhället arbetar strategerna för att kulturskolan ska nå ut till fler unga i städerna samt i segregerade och utsatta områden. Målet är också att skapa erfarenhetsutbyte mellan Göteborg, Stockholm och Malmö för att inspirera framtida verksamhetsprojekt.

Samarbetet mellan Stockholm, Göteborg och Malmö har inte alltid varit lätt att få till tidigare, genom projektet är tanken att detta ska förändras då det nu finns en pågående dialog mellan städerna. Vinsterna med samverkan är ökad kunskap och innovation då nya aktörer bidrar med egna metoder och perspektiv. Samverkan kan även bidra till fler finansörer till ett projekt och till exempel samutnyttjande av lokaler.

– Samverkan kan leda till verksamheten blir mer träffsäker och relevant när den utvecklas med dem som verksamheten finns till för. Resultatet blir ett nytt sätt att tänka och en ökad, mer jämlik, tillgång till kultur för barn och unga, förklarar Anna Rådvik.

– **DET FINNS INTE** några färdiga paket som pekar på hur processen ska gå till väga när det gäller att starta upp nya verksamheter i samverkan med lokalsamhället och kulturskolan. För oss strateger är den centrala rollen att stötta upp processen med att bygga ny verksamhet, säger Anna som understryker att det kan ta lång tid innan en verksamhet rullar igång.

Anna Rådvik berättar om några samverkansverksamheter i Göteborg. Hon nämner bland annat Bergsjöns Studiecenter Läxhjälpen på Siriusgatan som är ett lyckat samarbete mellan kulturskolan och föräldrar som bildat en förening. Efter en process på två år har nu verksamheten på Siriusgatan öppnat portarna och erbjuder olika aktiviteter, så som film och musik till en målgrupp som inte helt självklart skulle ta del av den typen av aktiviteter om inte verksamheten fanns.

En annan verksamhet i samverkan i Göteborg äger rum på fritidsgården 1200 kvadrat och går under namnet Öppen ateljé. På plats finns två ungdomsledare som är med och håller i trådarna. Genom verksamheten på Ungdomens hus 1200 kvadrat har man lyckats nå ut till en bredare målgrupp, ungdomar som annars inte skulle ha hittat till Kulturskolan.

Ulrika Renström är strateg i Malmö. Hon berättar om verksamheterna i staden, bland annat om projektet *Seriestaden Malmö*. Här får eleverna lära sig att teckna och skapa storys, de får också möjlighet att gå på studiebesök och delta i utställningar.

– Serieteckningsverksamheten är till för alla, från de yngsta till de äldsta. Elevernas föräldrar blir väldigt imponerade av att serieteckning inte bara är en fritidsaktivitet för sina barn utan faktiskt en hel konstform där man blir publicerad redan vid den första nybörjarstrappen.

DE ÄLDRE ELEVERNA har dessutom möjlighet till extra fördjupning genom en öppen verksamhet för just denna målgrupp – under några timmar varje fredagseftermiddag.

Ett annat samverkansprojekt i Malmö är samarbetet med Triangelns köpcentrum, som ett led i vårt motto Kulturell allemansrätt. I detta samarbete med näringslivet möter kulturskolan en delvis ny kategori Malmöbor och köpcentret får i sin tur en ny berikad publik.

– Samarbetet hade avstamp den 8 mars på Internationella Kvinnodagen då allt som framfördes var skapat av eller med kvinnliga kompositörer, låtskrivare och artister. Kulturskolan kommer i höst att bjuda in till workshops i dans, musik, och andra kreativa popupp-kurser på allmänna ytor men också i butikslokaler som står tomma, säger Ulrika Renström och fortsätter:

– En gemensam utmaning på våra kulturskolor är att nå de äldre barnen. Vi försöker finna vägar att möta upp dessa ungdomar som ännu inte hittat till Kulturskolan. Ett sätt är den verksamhet vi riktar till årskurs 7 – 9 på en grundskola i staden under namnet »After →

Anna Rådvik, strateg i Göteborg.
– Vi strateger arbetar med processledning och tar fram målsättningar, prövar aktiviteter, utvärderar och håller i arbetet för att nå ut till fler ungdomar.

Ulrika Renström,
strateg i Malmö.

Tvåornas kör i Stockholm. Tyvärr blev vårens uppträdanden inställda på grund av Corona-viruset

school». Tre pedagoger finns på plats två dagar i veckan för att jobba med hip hop, här får man göra musik, rap och dansa street dans.

I SPÅNGA OCH TENSTA, som tillhör Stockholm där Viveka Vidhammer är samverkansstrateg, gjorde man under hösten 2019 en särskild satsning för ungdomar i åldrarna 16–18. Satsningen som hade temat ANDT (strategin för alkohol-, narkotika-, dopning och tobak), var ett samverkansprojekt mellan Kulturskolan, Kulturförvaltningen och Stadsdelsförvaltningen och gick ut på att involvera ungdomar i det drogforebyggande arbetet under höstlovet. Viveka berättar att det är ett mål som staden har, att skapa en medvetenhet bland medborgarna kring ANDT, och genom kulturskolans kreativa skapande såg man en chans att lättare nå ut till ungdomarna.

– Under höstlovs-veckan fick ungdomarna lyssna på föreläsningar och gå på workshops kring normer och olika skyddsfaktorer, till exempel hur man kan hålla sig ifrån missbruk av olika slag genom fritidsaktiviteter, kompisar och familj. Med hjälp av Unga berättar (som är en del av Kulturskolan Stockholm) skapade ungdomarna sen kortfilmer som i framtiden kan användas i det fortsatta arbetet med ANDT inom staden, säger Viveka Vidhammer.

Andra exempel på samverkansprojekt i Stock-

holm är Tvåornas kör, efter inspiration från Malmö, och samarbetet mellan Kulturskolan och Dansmuseet i Stockholm samt Kulturhuset Stadsteatern i Husby.

NÄR PROJEKTET AVSLUTAS i år vill strategerna dra ihop säcken och sprida de goda exempel som samlats in under projektåren. Det med förhoppningen att kunna inspirera andra Kulturskolor att våga pröva något nytt.

– Vi behöver alla titta på befintliga goda exempel på samverkansprojekt som vi kan lära oss från eller utveckla. För att sedan gå ut i civilsamhället och samverka för att inkludera fler grupper av barn och unga, berättar Ulrika Renström, samverkanstrateg i Malmö.

Anna Rådvik i Göteborg understryker att många nya samverkansprojekt och verksamheter är beroende av eldsjälar som är engagerade och som ser möjligheterna med de nya verksamheterna. Och att det kan vara en viktig faktor för att hitta hållbara samverkansformer.

– Vi kommer till platser där vuxna människor redan har befintliga relationer till barnen. När vi lär känna de vuxna så får vi en öppnare väg in till barnen och kan på så vis mycket snabbare bygga upp tillit till varandra, det gör man inte på en kvart. Genom tilliten har vi något stabilt att stå på – långsiktigt och hållbart, säger Anna Rådvik. ■

Eleverna säljer sina alster från serieteckningsverksamheten i Malmö.

Victor Wahlqvist är 10 år och en av de elever som i början av april fortfarande kom till lektioner i Borgholms kulturskola.

Foto: Borgholms Kulturskola

LÄRARE LÄR AV VARANDRA I BORGHOLM

LANDET RUNT

Kulturskolan i Borgholms kommun når ut bra, och jobbar ganska pragmatiskt, med sikte på bra relationer. Personalen lär nämligen av varandra, det blir både fortbildning, gemenskap och riktigt roligt – och i förlängningen hoppas de att det ger kunskap och socialt sammanhang åt eleverna.

text & foto David Berjlund

INGENTING ÄR SOM vanligt i april 2020. Oscar Roslund har varit chef för kulturskolan i Borgholm sedan 2015, nu jobbar han med att ställa in framträdanden, hantera sjukskrivningar och planera distansundervisning. När vi pratar – på telefon, externa besök är ingen bra idé – har personalen just testat ett verktyg för undervisning via webben.

– Det blir ju svårare med kör än med enskilda lektioner, men jag måste säga att →

Oscar Roslund, chef för kulturskolan i Borgholm berättar om fortbildningsmodellen de har: »Det utvecklar ens lärarprofession, med fokus på bemötande, vad vi skickar för signaler, vad man känner när man kommer till kulturskolan«.

det föds en oerhörd kreativitet i dessa tider, säger Oscar.

Så här i början av april kommer fortfarande många elever till sina vanliga lektioner, på skolan eller i Kronomagasinets, vid Borgholms hamn.

– Vi har flyttat runt en hel del, ganska nyligen landade vi här, i ett 200 år gammalt hus som är byggnadsminne med handsmidda spikar och grova takbjälkar. Det är väldigt fint, och för första gången får vi in alla ämnen i samma hus! Det är kul, då träffar man sina kollegor.

BORGHOLM ÄR EN sommarstad, där kulturskoleelever sjunger och spelar på kronprinsessans födelsedag, inför mediebolag från många länder. Även till vardags är det en positiv stämning i kommunen, säger Oscar, kulturskolan har högt deltagande och politiskt stöd – att de huserar i ett kulturhus som renoverats för miljoner är ingen tillfällighet.

– Vi har fått medel så att vi har kunnat växa varje år sedan några år tillbaka.

KULTURSKOLAN har en hel, lång kommun att jobba i, med ganska liten och utspridd befolkning, man har satsat på fokusorter och har dansgrupper i Gärdslösa och Löttorp. Men när Oscar började som chef fick han ett uppdrag som visade sig dra åt ett annat håll: att sluta med undervisning på skoltid.

– Det fick stora konsekvenser för elever med långt till skolan, jättemånga slutade. Så vi fick hitta andra vägar. Det fungerade ju rätt bra tidigare, och det är så lite tid det handlar om, en termins undervisning motsvarar en sjukdag för en elev.

Nu hålls mycket undervisning inom ramtiden för skoldagen, ibland på raster

»Man får syn på hur undervisningen fungerar, hur man bemöter elever, och man kan sno bra knep från varann.«

OSCAR ROSLUND

och håltimmar, annat löses utanför. Dansen i Löttorp – där många barn åker buss – kunde läggas direkt efter en tidig skoldags slut, så barnen hinner med den sena bussen hem.

Man löser det, helt enkelt. Hållningen är pragmatisk och börjar i goda relationer.

– Vi lägger mycket tid på arbetsmiljön och gemenskapen i kollegiet. När vi investerar i personalen investerar de i eleverna.

KONKRET INNEBÄR DET bland annat att alla – också de med 20-procentstjänst – jobbar på torsdagar, och så många som möjligt på måndagar. Så att man träffas. Torsdagarnas mötestid används varannan vecka till fortbildning, i en modell de började med för två och ett halvt år sedan, med användarperspektivet som utgångspunkt. Lärarna blir helt enkelt elever.

En variant berättar Aurea Romeo Alvarez om. Hon är danslärare, just nu föräldraleddig, och har hållit lektion med de andra lärarna som elevgrupp.

– Jag tog emot i entrén, visade runt, och gav en lektion i balett och med kreativa dansövningar, berättar Aurea.

Hon skrattar lite: att se alla lärarna vid balettstången var en upplevelse, musiklärare har väl ibland rytmen mer i fingrarna eller högerfoten än i hela kroppen.

– De var nog lite överraskade av att det var svårt och i början var det kanske lite pinsamt. Men när de glömde det blev de glada, det gick bra! Jag tror de fick något.

Vanligare än grupplektioner är att lärarna bokar lektioner hos varann. Aurea har provat många ämnen men återkommit till trummorna, och ser

fram emot mer av det. Oscar Roslund har bland annat testat trolleri – inte itusågande av folk, mer *street magic* – och det är förstås ett ämne som är lite speciellt, han berättar förtjust om en anställningsintervju där näsdukar försvann. Oskar Werninge är gitarrlärare och har tagit lektioner av trum- och fiollärarna.

– Jag fick ta upp min mandolin för att lära mig fingerpositionerna på fiol. Jag är såklart inte violinist nu, men jag har fått lite koll på hur man instruerar fiolelever, och hur man visar trumslag. Det är bra när jag jobbar med popbanden på kulturskolan, säger Oscar Roslund.

POÄNGERNA MED SÅDAN här fortbildning är många, det är de överens om. Oskar talar om hur det blir närmare till att sätta igång samarbeten när man

ses på olika sätt. Aurea pekar på att det kan vara bra att få impulser från andra kulturuttryck, dansen kan bidra till att elever förstår musiken genom kroppen, det kan göra det lättare, säger hon.

– Så småningom kanske man kan få ett biinstrument, säger Oscar, men betonar sedan att den centrala poängen är det pedagogiska samtal som lektionerna ger.

MAN FÅR SYN på hur undervisningen fungerar, hur man bemöter elever, och man kan sno bra knep från varann. Lärarrollen kan vara ganska ensam, i den här processen blir det naturligt att ställa frågor – också kritiska – till sina kollegor. Och med bättre gemenskap blir det inte konstigt om någon i personalen sedan fortbildar andra – i distansundervisning, till exempel.

Just ja: distanseringen. Den är inte direkt kulturskolans själ. Oscar återkommer ett par gånger till idén om kulturskolan som social plats, där gitarr-elever råkar gå förbi skapande verkstad och blir nyfikna, där elever möts i samma väntrum, gärna kommer för tidigt och går för sent.

– Teatereleverna som ville ha en mikro till väntrummet, de har ju hittat ett sammanhang, en egen kulturskola här, oberoende av vad lärarna gör.

I APRIL ÄR DET ännu en öppen fråga vad en tid av social distansering gör med detta. Men kulturskolan har många sätt att arbeta på och tappar knappast modet.

– Vi har ett projekt med äldreboenden, vi ska göra en konsert på distans för dem. Livestreamat så de kan se det när de fikar! ■

I Kronomagasinet har kulturskolan fått in alla ämnen i samma hus. Lokalerna är ett exempel på att kommunen satsar på kulturskolan, menar Oscar Roslund

Borgholms kulturskola

- Borgholms kommun på norra Öland har knappt 11 000 invånare.
- Musikskolan startade 1969, blev kulturskola 2014.
- Kurser i musikinstrument (största ämnesområde), sång, dans (modern och balett, 6–7 grupper), musik på dator, körsång, teater (4–5 grupper), film, skapande verkstad och magi Piano och gitarr störst bland instrumenten, blåsarna har blivit fler (»och om någon önskar något vi inte har behörighet till är det ofta någon som vill fortbilda sig«).
- När 295 elever 6–19 år, 21 % av åldersgruppen i kommunen (2018). 54 % flickor, 46 % pojkar.
- Elever mellan 4 och 76 år (några vuxna elever får vara med i mån av plats), men de allra flesta är 7–16 år.
- Undervisning både enskilt och i grupp, både under skoltid och utanför, på kommunens grundskolor och i Kronomagasinet i Borgholm.
- Avgiftsfri kulturskola diskuteras, men hittills gäller avgift 650:-/termin för enskild undervisning, för första barnet, 400:- för gruppundervisning (drama, skapande m m). Rabatter för syskon. Går man en kurs är kören eller ensemblen gratis.
- Ca 30 offentliga föreställningar/år, från skolbesök till medverkan på Victoriadagen på Solliden.
- Förutom chefen finns 14 lärare som delar på ca 7 heltider.
- Samarbetar brett inom utbildningsförvaltningen (fritidsgård, bibliotek och grundskola), med t ex LSS-verksamhet, samt med icke-kommunala aktörer.

Elevföreställningar
Kulturskoledagarna 2019, samt
Kulturminister Amanda Lind

KULTURSKOLEÅRET

2019 blev ett intensivt år både nationellt och lokalt. Det var glädjande att statsbidraget återinfördes men mycket handlade också om en oro kring möjligheterna för undervisning på skoltid, och neddragningarna i många kommuner. Kulturskolerådet sammanfattar kulturskoleåret 2019.

EFTER ATT STATSBI DRAGET slopats genom M och KD:s statsbudget blev Kulturskolerådets övergripande fokus att försöka få statsbidraget återinfört. Kulturskolerådet bidrog, bland annat genom debattartiklar och kontakter med politiker, till att statsbidraget till kulturskoleverksamhet återinfördes under 2019. I september presenterade regeringen sin höstbudget. Statsbidraget är nu tillbaka med 100 miljoner årligen och idag har de flesta partier som röstade bort pengarna ändrat mening. I höstens budgetdebatt valde sex av sju rikspartier att betona kulturskolans betydelse för landets unga.

Nedskärningar i kommuner

Kulturskolerådet tog under 2019 fram en studie om kulturskolornas framtida möjligheter där bland annat kommunernas ekonomiska villkor belystes. Studien fick ett omfattande genomslag i medier. Fyra av tio kulturskolor i Sverige uppskattar dock att de kommer få minskade resurser de närmaste fyra åren, och i 14 kommuner riskerar kulturskolan att läggas ner helt. Detta enligt Kulturskolerådets rapport *Framtida möjligheter för kulturskolan*.

"Färre lärare, färre elever, mindre ensembler - mindre kultur!"

Citat från kulturrådets enkät 2019

Kulturrådets arbete under 2019

Under 2019 prioriterades två områden: barns rätt till kulturutövande, samt kompetensförsörjning (grundutbildning av pedagoger/lärare och chefer samt kompetensutveckling).

Kulturskolerådet påtalade även i dialog med Kulturrådet behoven av att närmare utreda avgifternas betydelse för barns möjligheter, samverkan med skolan och talangutveckling – frågor som nu Kulturrådet avser att bereda.

Möjligheten att undervisa under skoltid har också det under året varit en uppmärksam fråga. Kulturskolerådet tog fram en rapport som visar på omfattning och möjliga konsekvenser om denna möjlighet försvinner. Lågt räknat rör det sig sannolikt om minst 25 000 barn som idag får ledigt från skolans ordinarie undervisning för att delta i kulturskoleverksamhet. Om denna möjlighet begränsas menar många kulturskolechefer att det skulle leda till en markant försämrad och olikvärdig tillgång till kulturskolan. Verksamheten skulle i högre utsträckning bli tillgänglig för barn som bor centralt och för barn med engagerade vårdnadshavare. Det skulle också bli svårare att attrahera rätt kompetens till kulturskolan.

– De lokala förutsättningarna för att driva kulturskola ser olika ut. Ett generellt förbud mot

2019

undervisning under skoltid skulle drabba glesbygdskommunerna särskilt hårt. Tiotusentals barn kan drabbas. Att ge förutsättningar för att så många barn som möjligt ska kunna ges möjlighet till kulturutövande bör vara utgångspunkten, anser Torgny Sandgren generalsekreterare på Kulturskolerådet.

Kompetensförsörjning

Utbildningar för ledare i kulturskolan genomfördes under 2019 i samverkan med Karlstads Universitet och Rörelsefolkhögskolornas Riksförbund (RIO). Under året tog Kulturskolerådet också fram en skrift för ledare i kulturskolorna.

Kulturskolerådet synliggjorde också olika lärosätens arbete riktat mot kulturskolorna via reportage i *Kulturskolan magasin*.

Utvecklingsprojekt

Under året drev Kulturskolerådet vidare arvsfondsprojekten *Kulturskolan i storstan* och *Kulturskola i hela landet*. Projekten etablerades för att stärka barns möjligheter till kulturutövande. Det första fokuserar på att stärka samverkan mellan kulturskolan och andra aktörer i Göteborg, Malmö och Stockholm och på ett systematiskt erfarenhetsutbyte mellan storstäderna. Målet är att verka för nya samverkansmetoder, bredda deltagandet samt att skapa nya verksamhetsformer.

– Den här typen av projekt ger bara plus hela tiden, intentionen som finns, att vi ska gå ut i civilsamhället och samverka för att inkludera fler grupper av barn och unga, säger Ulrika Renström.

Det andra projektet, *Kulturskola i hela lan-*

det, fokuserar på hur samverkan mellan kommuner regionalt kan skapa bättre möjligheter för barns kulturutövande. Där deltar Norrbottens, Västmanlands och Örebro län. Det som ligger till grund för projektet är barns ojämlika tillgång till kulturskola.

– Vi vill till exempel hitta lösningar för att alla barn och unga ska kunna utöva kultur oavsett var man bor. Det är väldigt orättvist var du råkas födas i Sverige. Om du är född i en mindre kommun har du ofta mindre möjligheter att utöva kultur. Dessa ojämlikheter tycker jag att vi på ett regionalt plan ska kunna jobba med, säger Peter Tikkanen.

Ett nordiskt projekt för att stärka talangutveckling för unga inom filmområdet genomfördes genom en *Masterclass camp* på Island och med stöd av Nordisk Kulturfond och Nordens Institut på Grönland. Inom projekten skapades goda exempel, metoder och erfarenhetsutbyten.

Internationellt arbete

Kulturskolerådet arbetar även för att stärka kontaktytor och omvärldsbevakning för landets kulturskolor. Under året har rådet stärkt och utvecklat det nordiska samarbetet bland annat genom en konferens ordnad av *Nordiska musik- och kulturskoleunionen* (NMKU), ett nordiskt nätverk mellan kulturskoleorganisationer. Kulturskolerådet är även medlem i *European Music School Union* (EMU) som skapar olika fora för internationellt utbyte mellan organisationernas 24 medlemsländer. EMU bedriver påverkansarbete i syfte att stärka kulturskolans roll i den europeiska politiken samt olika utvecklingsprojekt. ■

Avs:
Kulturskolerådet
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

B

PostNord

Klimatekonomisk
Posttidning

SpeedAdmin

SPEED BY DESIGN

DET KOMPLETTA SYSTEMET FÖR HELA KULTURSKOLAN

LÄRPLATTFORM SAMT APP SOM
FÖRENKLAR VARDAGEN FÖR ELEVER OCH
VÅRDADSHAVARE.

Du behöver inget annat.

Boka din personliga demo nu på www.speedadmin.com